

Direct belang van de Vlaamse secundaire sector neemt af

Gegevens uit de databank van het HERMREG-model geven een beeld van de evolutie van de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid in de secundaire sector. Naast de evolutie gedurende de laatste 30 jaar komt ook de verwachte ontwikkeling voor de volgende 5 jaar aan bod. Het is geen verrassing dat Vlaanderen en de overige twee gewesten in mindere of meerdere mate worden gekenmerkt door eenzelfde tanende evolutie van de secundaire sector. Voor de komende jaren wordt er echter nagenoeg een stabilisatie van de werkgelegenheid verwacht.

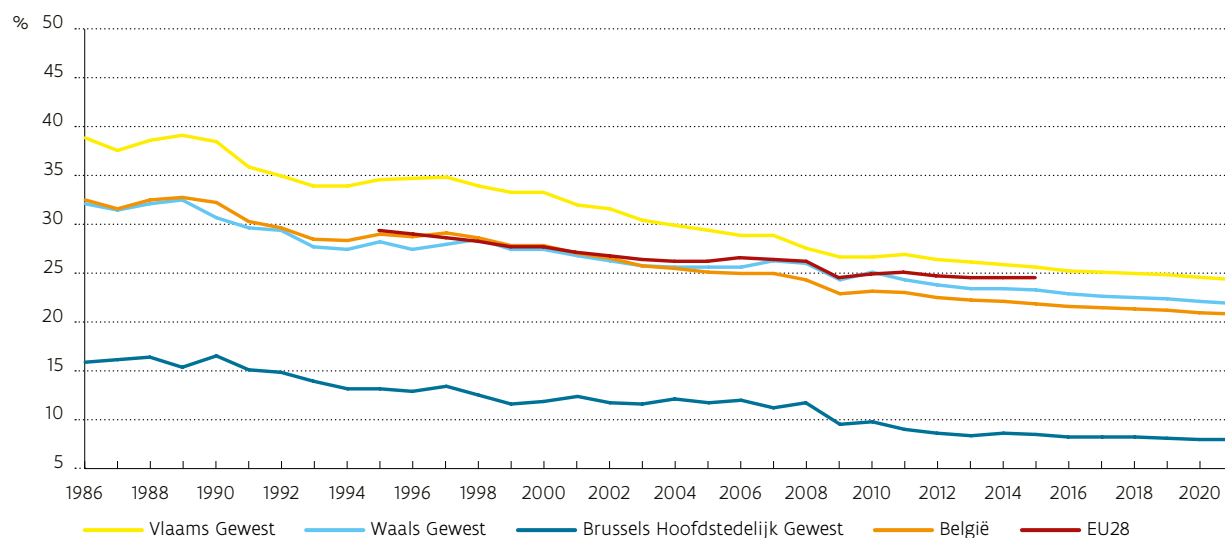
Op basis van de HERMREG-databank wordt in deze SVR-st@ts de evolutie van de toegevoegde waarde en de tewerkstelling in de secundaire sector geschetst in het Vlaamse Gewest, de andere gewesten, België en de EU28 (gegevens van Eurostat). Het gaat om de evolutie sinds 1986, aangevuld met

vooruitzichten voor de komende 5 jaar (tot en met 2021).

De secundaire sector omvat de bedrijfstakken verwerkende nijverheid, energie (samen de industrie) en bouw.

Bruto toegevoegde waarde

Evolutie van het aandeel van de secundaire sector in de totale bruto toegevoegde waarde in lopende prijzen, EU28, België en gewesten, 1986-2021, in %

De achteruitgang van de secundaire sector is een evolutie die reeds lang aan de gang is en die zich in de beschouwde periode voortzet. Het aandeel van de secundaire sector in de totale bruto toegevoegde waarde van het Vlaamse Gewest bedroeg 38,9% in 1986. Op een paar uitzonderingen na is er een continue daling van het aandeel. Zo stijgt het aandeel eind jaren '80 even terug naar 39,0%, mede als gevolg van de devaluatie van de Belgische frank en de daaropvolgende loonkostenmating, wat vooral de (op exportgerichte) industrie ten goede kwam. Eind jaren '90 is weer sprake van een lichte stijging van het aandeel van de secundaire sector in de toegevoegde waarde. In 2015 bedraagt het aandeel 25,5%. Volgens de recentste regionale vooruitzichten zou het aandeel verder dalen tot 24,3% in 2021.

Een vergelijkbare ontwikkeling voltrekt zich in de andere gewesten. Het aandeel van de secundaire sector in het Waalse Gewest was vóór de beschouwde periode groter dan in het Vlaamse Gewest, maar met onder andere de neergang van de steenkool- en staalindustrie verliep het proces van desindustrialisatie in het Waalse Gewest sneller. In 1986 bedroeg het aandeel nog 32,1% om via een gelijkaardige evolutie als in het Vlaamse Gewest te komen tot 23,3% in 2015. In 2021 zou het aandeel nog 21,9% bedragen. In het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest is de secundaire sector van minder belang, maar is er ook een sterke daling. Het aandeel in de totale Brusselse toegevoegde waarde daalt van 15,9% in 1986 naar 8,4% in 2015 en 7,9% in 2021.

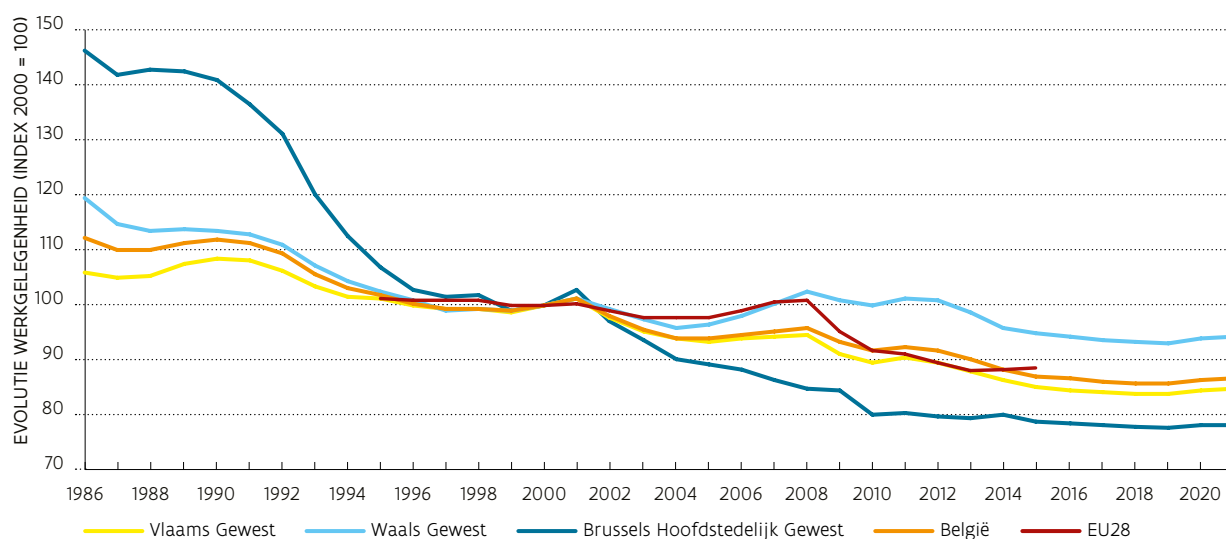
De desindustrialisatie is uiteraard geen typisch Belgisch fenomeen. Ook voor de hele EU zien we die evolutie. Het belang van de secundaire sector op Europees niveau is iets groter dan in België. In 1995 werd nog bijna 30% van de totale Europese toegevoegde waarde gecreëerd in de secundaire sector. In 2015 is dit teruggelopen tot 24,6%, een niveau dat iets lager is dan in het Vlaamse Gewest.

Gelijklopend met de ontwikkeling van de toegevoegde waarde loopt ook de secundaire werkgelegenheid terug. De Vlaamse secundaire werkgelegenheid daalt vrijwel continu, met uitzondering van een lichte heropleving eind jaren '80 en net voor de financieel-economische crisis van 2008-2009, en een stabilisatie eind jaren '90 en begin jaren 2000. In 2015 (index 85,0 met 2000 = 100) is er een verlies van ongeveer 20% van de werkgelegenheid in vergelijking met 1986 (105,8). In de komende jaren wordt er een quasi stabilisatie verwacht: in 2021 zou de index 84,6 bedragen (tegenover 85,0 in 2015). De werkgelegenheid zou nog altijd blijven dalen in de industrie alleen, maar mee als gevolg van de daartoe getroffen loonmaatregelen zou de werkgelegenheid in de bouw toenemen. Ook dient opgemerkt te worden dat door bijvoorbeeld outsourcing de door de secundaire sector gecreëerde werkgelegenheid groter is dan de directe tewerkstelling in die sector.

In het Waalse Gewest en vooral in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest daalt de tewerkstelling in de secundaire sector gevoelig sneller dan in het Vlaamse Gewest. Zo bedraagt de index in het Brus-

Werkgelegenheid

Evolutie van de werkgelegenheid in de secundaire sector, EU28, België en gewesten, 2000=100

Bron: HERMREG, Eurostat

selse Hoofdstedelijke Gewest nog 146,3 in 1986, om daarna terug te vallen tot 78,6 in 2015. Dit komt neer op een bijna halvering van de Brusselse secundaire werkgelegenheid. In het Waalse Gewest valt de index terug van 119,3 in 1986 tot 94,9 in 2015. In beide gewesten zou er in de komende jaren sprake zijn van een bijna stabilisatie (respectievelijk 78,1

en 94,2 in 2021). Voor de EU28 is de beschouwde periode korter (1995-2015), maar de ontwikkeling in die tijdspanne is heel gelijklopend met de evolutie in België als geheel (een daling van de index van respectievelijk 101,2 en 101,7 in 1995 naar 88,5 en 87,1 in 2015).

Hoe gemeten?

De Belgische en gewestelijke gegevens in deze SVR-st@ts zijn afkomstig uit de HERMREG-databank die werd opgesteld voor de constructie van een regionaal econometrisch model. HERMREG is een gezamenlijk instrument ontwikkeld door de drie gewestelijke statistiekinstellingen (BISA, IWEPS en SVR-DKB) en het Federaal Planbureau (FPB). Met dit model worden er jaarlijks regionale economische middellangetermijnvoorzichten opgesteld. Het model wordt geschat op basis van een uitgebreide databank die opgesteld wordt op basis van de regionale rekeningen (INR). De meeste tijdreeksen starten in 1980 en lopen tot 5 jaar in de toekomst.

Daarnaast komen de gebruikte EU28-gegevens van Eurostat.

Een economie bestaat uit verschillende soorten ondernemingen die via de NACE-classificatie (Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne) onderverdeeld worden in verschillende bedrijfstakken. Die bedrijfstakindeling varieert van heel fijn (943 bedrijfstakken) tot zeer ruw (sectoren: primaire, secundaire, tertiaire en quataire sector). De secundaire sector is hier als volgt samengesteld: industrie en energie (NACE rev. 2.0: 05-39) en bouw (NACE rev. 2.0: 41-43).

Meer info

Dirk Hoorelbeke
Studiedienst Vlaamse Regering
Departement Kanselarij en Bestuur
02 553 57 15
dirk.hoorelbeke@kb.vlaanderen.be

